Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN, S SỐ THỜ 2885 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ SÁU 27 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các làng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Hon mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho nền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . 0$20 la ligne

Thế nào là tự-do ?

Tự-do là một cái mỹ-đức của người văn-minh. Tây-ngạn có câu rằng: Không tự-do chẳng thà chết. Câu ấy thật là nguồn gốc lập thân lập quốc của quốc-dân Âu Mỹ từ thế-kỷ thứ mười tám đến giờ. Người các nước văn minh bên Âu Mỹ bây giờ nhờ cái mỹ-đức ấy mà phát-minh được biết bao nhiêu là lý-tưởng hay, sáng-tạo được biết bao nhiêu là sự-nghiệp mới, phẩm-cách của cá-nhân được uu-tú, quyền-lợi của quốc-dân được vững bền.

Song, có tự-do thực mà cũng lại có tự-do giả; có tự-do văn-minh mà cũng lại có tự-do giả-man; tự-do giả, tự-do giả-man thì lại chính là cái mầu-lậc của tự-do thực, tự-do văn-minh đấy.

Trong học-thuyết tự-do có định một cái công lệ rằng: người nào cũng được có cái tự-do mà lấy không xâm phạm đến cái tự do của người khác làm giới-hạn; quá cái giới-hạn ấy thì phải cấm đoán, đến cái giới-hạn ấy thì phải ngăn ngừa; có cấm-đoán, có ngăn ngừa thì lương-lao tùng-tử sao được. Tây-nho đã nói: có chế-tài có qui-tắc mới nói được tự-do, không chế-tài, không qui-tắc mà nói tự-do, không phải thật là tự-do vậy. Trong luật, đứa trẻ chưa đến tuổi thành-niên không được hưởng có quyền tự do, vì nó chưa biết tự-trị; người mà không biết tự-trị, cũng tức như trong luật gọi là người vị thành-niên, cũng không xứng đáng có cái tư-cách tự do được. Không tự trị mà tự do, thì cái tự-do ấy rất là nguy-hiểm cho mình, những cái thị-dục cám dỗ tới mình, nếu cái gì có thể làm phương-hại đức-tính mình, trở ngại sự-nghiệp mình thì tự mình khắc trị không khi nào dung, nhất-ngôn nhất-động hầu như chỉ thấy có chế tài, có qui-tắc mà không thấy có tự do; nhưng chính thế mà trong tinh-thần-giới thật là vô hạn tự-do, ngũ không thẹn chăn, đi không thẹn bóng, không cần đến cái sự giám-sốc, cái quyền trách phạt của ai bao giờ, thói hư nết xấu chẳng bó buộc được mình, tứu-sắc tài-khoa chẳng hệ-lụy được mình, gió quang mây tạnh, mặc sức thánh thơi, bể rộng trời cao, thả hồ vùng-vẫy, tự do biết chừng nào! Ấy tự-do sở-dĩ là mỹ-đức của người văn-minh là thế.

Hai chữ «tự do» ở nước ta bây giờ cũng đã thành ra một tiếng khẩu-đầu thông-hành khắp các hạng người trong xã-hội. Vậy tự-do giả-man hay tự-do văn-minh, tự-do giả hay tự-do thật, xin ai khi nói đến hai chữ ấy xin nghĩ kỹ kẻo lầm.

T.

CÁI CÔNG-PHU TRONG NGHỀ CHỚP ẢNH

Người Hoa-kỳ chế phim chớp ảnh làm khi cũng công phu. Một công ty kia muốn chế một cái phim ảnh, trong có một cảnh về chuyện tàu ngầm, giả thử chế tàu giả mà chụp ảnh cũng được, nhưng công ty muốn cho ảnh được đúng, được bật, bèn đi mua hẳn một cái tàu 4,000 tấn, để làm trò mà chụp.

Tàu ấy dài 100 m, sửa chánh phủ Hoa-kỳ đóng trong năm 1918, mất 900,000 dollars để dùng vào việc chiến-tranh, đến nay, loại không dùng nữa. Công ty mua lấy tàu ấy, chất 10 tấn thuốc nổ lên tàu, rồi bỏ neo ở Bai-lây-dương, cách Sandy-Hook 100 dặm mà đốt cho tàu nổ; trong khi lấy người đóng trên năm cái tàu khác gần đấy, chụp lấy đã các hình tự lái tàu bắt đầu nổ, cho đến khi tàu bị chìm. Người ta tính ra vì cái cảnh tàu nổ ấy công ty tốn kém mất 150,000 dollars.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 24 Août 1926

Việc nước Pháp

Tại Hội bàn làm cách trị

M. Aristide Lacroix, thư ký viện viễn hội bàn làm cách trị, đi Nhật-bản để đại diện nước Pháp tại cuộc hội ngoại kiều tế về việc khai hoá-dương sẽ họp. Sau khi dự cuộc hội nghị, M. Lacroix sẽ đi du lịch ở Nhật-bản, Cao-ly, Mãn-châu, Trung-hoa, và sẽ lưu lại ở Đông-dương ít ngày.

Một cuộc bay

Sáng hôm nay, trung-úy Challe và đại-úy Wesse đã khởi hành bay đi Tétéran, phi hành gia Pollom, viên quan Van Caudenberghe, và nhà báo trung-úy Azanrich đã khởi hành bay đi Vian Persque, để định chiếm khôi về việc bay đường thẳng không đỗ.

Các phi hành gia Pelletier d'Oisy và Goslin thì bay đường Paris Carthage-Rome-Tunis-Casablanca-Madrid-Paris

Việc giao tế với nước Nga

M. Troyanowski, chánh sứ thương-mại nước Nga tới Paris để điều đình về việc thương-mại.

Việc đất Syrie

Ahmed Gari, là người đầu về tôn-giáo ở Djebel đã đầu hàng. Quân lính ở Syrie đã chiếm được các đồn đóng-nam Visibin, về đường quang-giới nước Thổ, do các quan võ nước Pháp chỉ huy.

Việc xứ Maroc

Ở phía bắc Ouezzan, sắp sửa đánh nhau. Có tướng Boichut ở đấy.

Việc nước Hy-lạp

M. Condylis định bàn lập một tòa nội-các liên hiệp. Tòa nội-các sẽ đương bị việc bảo-hộ. Các báo công kích về mọi việc hành-vi của tướng Pangalos.

Việc nước Ai-cập

Giá bông hạ nên chánh phủ định xin bỏ một bản luật hạn-chế việc gồng bông.

Việc nước Nga

Các báo nói tình-thế tài-chánh rất xấu. Vì số chi liên về sau tăng đầu thiếu, nên chánh-phủ phải giảm sự mua bán ở ngoại quốc.

Cái vấn đề đất Tanger

Các nước vẫn đồng ý với nhau về cái vấn đề đất Tanger. Song đương luận cho rằng việc ấy còn phải bàn bạc rất lâu mới có thể quyết định được.

Việc nước Nhật

Sự giao tế với Xiêm la

Có tin rằng nước Nhật sắp lòng tán trợ cho nước Xiêm bảo toàn cái thế độc-lập của Xiêm, khiến cho ngoại quốc không can thiệp vào Chính-phủ Nhật-bản sẽ hạ lệnh về việc ấy cho quan sứ thần ở Bangkok. M. Hayashi, đến tháng Septembre này sẽ tới Tokio.

Đường hàng hải

Bộ giao-thông định trợ cấp cho công-ty Nippon-Yusen-Kaisha để cho trong năm 1927 công-ty ấy chở một đường hàng hải từ Shanghai đến Odessa có chỗ ở Trung-hoa.

Học sinh cho vào học trường bình ở Tokio phải hạn chế, vì số người xin vào đông quá, nhà trường không thể dung hết được.

Việc ở Mãn châu

Mười hai nhà tài chánh nước Nhật hiện đương đi thăm đường hỏa xa Tarntsin-Tsitsihar mà mới đã đến Cirpnhtha. Xem việc ấy thì biết người Nhật có ý để tâm vào việc Bắc Mãn-châu.

Việc ở Ấn độ

Ở Simla có tin rằng hai tài-chánh ủng cử một viên quản đốc bộ thương mại hàng không ở Ấn-độ và lập một số tiền 68.000 roupies, mà 40.000 roupies đã dùng để đặt các trường bay. (Indopacific)

CÁI PHÉP TRUYỀN MÁU

Năm xưa Hoàng-hậu Zita tỉnh nguyện xin truyền máu mình để chữa bệnh cho Hoàng đế Charles. Nhưng khi ấy bà đương có mang là lần thứ bảy, các thuốc thầy thì không thuận làm theo bà.

Từ đời thượng-cổ, người ta đã biết cách truyền máu vào mạch người bị thương để cứu chữa, hoặc người già yếu để cho sống lâu thêm. Người Ai-cập và người Do-thái cũng đã biết cách ấy. Công chúa Médée giới phép phù-thủy ngày xưa, đã dùng phép truyền máu cứu cái để làm cho tinh nhân là Jason trẻ lại.

Ông Sismondi lại nói rằng Giáo hoàng Innocent VIII lúc già yếu quá phải truyền máu nhưng không công hiệu, mà lại làm cho ba người truyền máu cho Giáo Hoàng cũng phải chết. Ngày 15 juin 1667, ông Denys Montgelier thấy ông Lower và ông King ở Londres thì nghĩ đến truyền máu cho loài chó có công hiệu, nên đã bảo ông Emmerez truyền máu cứu cho một người bị sốt nặng. Người sốt khỏi hẳn, và tin ấy đến khắp cả các nơi. Ở nước I, các ông Frascati Riva và Manfredi thường hay truyền máu người là cho người có bệnh, nhưng làm không khéo và không cẩn thận, có nhiều người bị hại; cho nên năm 1668 ở Pháp có lệnh cấm các sự truyền máu.

Từ đó về sau, ít người dùng cách truyền máu; mãi đến buổi đại chiến mới rồi cách ấy mới lại thông dụng và đã cứu biết bao nhiêu người.

Sự truyền máu này hiểm là vì máu truyền có thể đông lại. Ngày nay dùng chất *citrate de soude* là chất làm cho máu không đông lại được thì truyền máu là một sự rất giản dị, ai làm cũng được, mà không cần phải máy móc gì cả. Máu của người lành để vào trong một cái lọ, mà hòa với một ít nước *citrate de soude*, rồi đem tiêm vào mạch người đau là được.

Máu của người lành, có giống máu của người đau, thì truyền máu mới có công hiệu, vậy nếu hai người có họ với nhau thì tốt lắm, nhưng cũng không phải cứ như thế thì mới được. Duy có truyền máu giống vật cho người thì nguy hiểm lắm.

Ở Hoa-kỳ thầy thuốc hay dùng phép truyền máu lắm. Không những là ốm nặng, mổ xẻ, mới truyền máu; người ốm nhẹ muốn chóng khỏe cũng truyền máu. Ở Hoa-kỳ có nhiều người chuyên nghề bán máu. Cứ ít lâu lại chịu mất một ít máu để kiếm tiền.

Ở bên Pháp cách truyền máu chưa được thông dụng; chỉ lúc nào bệnh nặng và cần kíp thì mới dùng đến mà thôi.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nguyễn ôi có mua một cái nhà của người làng, giá là 170 đồng, nhưng người ấy còn xin ở nhờ đến tháng tám ta thì giao cho tôi nhận, hiện đã có triện lý-trưởng nhận thực, nhưng chưa trình tòa-sứ bộ. Người ấy là người buôn bán, đến bây giờ thấy vỡ nợ nhiều lắm, vậy nhà ấy đã bán cho tôi rồi thì các chủ nợ khác có thể nhận được không? Tôi có phải trình tòa bức văn-tự ấy nữa không?

Xin quý báo làm ơn giải bảo cho.

LỜI ĐÁP. — Ông không đem bức văn-tự ấy trước bạ thì khó lắm, vì các giấy má có đem trước bạ thì mới có thể chứng thực về cái niên-hiệu được. Chứ như hãy giờ thì các chủ nợ của người vỡ nợ có thể cãi được rằng người này thông đồng với ông để làm văn-tự giả ban đó thôi chứ không phải là bán từ trước, để các chủ nợ khỏi lấy được cái nhà ấy.

Vậy hay giờ nên làm như sau này:

1. nên trước bạ bức văn tự ấy.

2. Nếu cái thể tục sai-áp nhà ấy đã bắt đầu rồi, nghĩa là thừa-phát-lại hay lý-trưởng đã làm biên-bản kê khai cái nhà ấy và đã đánh giá tiền như các chủ nợ đã định rồi, v. v., thì phải theo như điều 236 đoạn thứ 3 và điều 237 trong luật Dân sự tố-tụng ở Bắc-kỳ như sau này:

Điều 236 đoạn thứ 3. — Thuộc về sự xin đòi lại hoặc xin trích xuất của bất động sản đã bị sai-áp và thuộc về sự xin ngăn trở việc phát mại mà có viện dẫn quyền-lợi gì, quan-hệ với bất động-sản thì sẽ do người quan-hệ ghi ở các thừa-ơn khởi tố mà làm đơn trình lên quan thẩm-phán sơ-cấp. Cái hiện lực của sự thỉnh-cầu ấy sẽ làm đình hoãn cái thủ tục sai-áp cho đến ngày có án xử nhất định về sự thỉnh-cầu; nhưng đơn thỉnh-cầu phải thỉnh ra trong kỳ hạn định ở đoạn thứ nhất điều này (ngày là là ít ra hai ngày trước khi phát mại).

Điều 237. — Thuộc về sự thỉnh-cầu nói ở đoạn thứ ba điều trên thì sau khi quan thẩm-phán sơ-cấp nhận được đơn sẽ thử làm giải hòa; nếu giải hòa không xong thì chiếu quyền điều 227 chuyển đạt đơn xin lý lên quan tuần-phán để nhờ ấp ở quận hạt mình. Sự thỉnh-cầu ấy sẽ thẩm-cứu và nghị xử ở trước tòa đó như cấp theo cách tố-tụng thường. Cái án nghị xử ấy, nếu giá ngạch về vật quyền bất-động sản quá ngạch chung thẩm, thì được kháng-cáo ».

Thuộc về sự xin đòi lại của ông, thì tòa án đó nhờ cấp tỉnh ông sẽ chiếu theo điều 227 luật dân sự tố-tụng mà tuyên-định. Điều ấy như sau này:

« Tòa án có quyền thẩm-phán về thủ-tục sai áp và chiếu biện sự phát-mại là tòa sơ-cấp sở tại chỗ bất-động-sản bị sai-áp.

Tòa án có quyền thẩm-phán về việc kêu xin tiêu sự phát mại và xin đòi lại là tòa án có nhà cấp sở tại chỗ bất-động-sản bị sai áp »

Pb. h-L.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy cần biết quý ông nào mua thì gửi tiền cho, hễ không có tiền gửi đến thì giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính có tiền hoặc mảng quốt thông tin tức gì cũng vậy

Tự do diễn đàn

Muốn cho sự học ở chốn thôn quê chóng được phát đạt phải thế nào?

Nhà nước lập ra các trường học ở chốn thôn quê, là tốt đạo lý cho quốc-dân tự, được cái phổ thông học thức. Quốc-dân ta có được cái phổ-thông học thực thời sau này mới có thể theo vào con đường tiến-bộ để cùng với các nước Văn minh đương thời sánh vai thích cảnh trên chốn Vũ-đài!

Quốc-dân ta đã được hưởng cái ơn ấy của nhà nước như thế, thời phải nên nghĩ thế nào chóng được phát đạt, khỏi phụ với công ấy mới là giống dân của Nhà-nước thời mới phải.

Vậy thời thuộc về mặt câu hỏi: «Muốn cho sự học ở chốn thôn quê chóng được phát-đạt phải thế nào?» thật không phải là cái vấn-đề nhỏ vậy!

Gần đây các nhà viết báo, các người có nhiệt-tâm về đến hậu vận nước nhà, cũng đã nhiều lần bàn đến vấn-đề này. Nay gần tới kỳ bế học, tôi xin lấy nhời thô thiển mà bàn góp mấy nhời, trong rằng ai đang nhà có trách nhiệm về sự học ở chốn thôn quê lưu tâm đến, tưởng không phải là vô ích vậy!

Những nhà có trách nhiệm về sự học chốn thôn quê là ai? Thời ai cũng rõ, tức là các quan phủ, huyện cùng các tổng lý nhỏ thôn quê vậy.

Vẫn đã hay rằng: theo như nghị định của nhà nước, thời các quan phủ, huyện là thuộc về hàng quan trí, không có can-thiệp gì đến sự học. Nhưng đã là không được trực-tiếp can-thiệp, thì ở về phần gián-tiếp can-thiệp thì cũng phải có mới được. Là vì sao?

Cứ như thói thường của dân ta thời bao giờ dân cũng trọng quan và sợ lại quan hơn là thầy giáo dạy học. Vì rằng ông quan có thể đánh trói được, có thể bắt phạt làm tội dân được, không có như các thầy-giáo, khu khư chỉ được cái quyền bẻ thước, cốc lốm năm ba đứa trẻ, ngoài giờ không còn được cái quyền gì là đặc-biệt hơn nữa, cho nên họ đối với các thầy giáo vẫn có ý coi thường, không được tôn trọng.

Ký-giả thường thấy có nhiều khi các thầy giáo mới đổi về nhà quê, vừa đến làng, hội lý-trưởng, lý-trưởng tránh mặt, hỏi phó-lý không ra, vợ vẫn mãi không sao tính được giấy đi đường, tìm được nơi trọ. Lại có khi đương giờ học, những ông kỳ mục rượu say đến trường, cả hành, cả tối, tuyên ngôn, truyện kia, thầy giáo không tiếp thì học-trò là khoẻ, nếu mà tiếp ra thì mất cả thì giờ dạy học, thực là tiến thoái lưỡng nan!

Nào có những chỉ mà thôi đâu. Còn làm nơi học trò xem ý thầy giáo mà có chiều chuộng họ, tức họ mới gửi con cháu ra trường học, không thời họ giữ lại nhà, chung nhau tiền đến thầy về dạy tư; lúc đó họ lại bỏ giấy bảo mà, nói xấu thầy giáo đến đã dân rồi lại còn làm khi lăng mạ, ẩu đả thầy giáo nữa.

Như thế thời phỏng làm một thầy giáo ở chốn thôn quê có khó chịu không???

Cái tình cảnh của thầy giáo như thế, thời ai là khỏi sinh lòng chán nản, ai là còn thiết gì đến sự dạy dỗ cho học đồng ấu ở chốn thôn quê nữa.

Muốn trừ tiệt cái nạn ấy đi, không gì bằng các quan phủ, huyện phải nên tìm thân ái với các thầy giáo.

Trên kia ký-giả đã nói rằng dân học giờ cũng trọng quan, sợ quan, bởi các thầy giáo, nay nếu các quan biết thân ái với các thầy giáo, chẳng dân cũng phải đem lòng trọng quan;

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Vũ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ . Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

sự quan mà trọng sự thầy giáo, dân đã biết trọng sự thầy-giáo, thì chắc sự giáo dục sẽ bớt được nhiều phần ngăn trở, mà mọi theo con đường tiến bộ. Cuộc quan lại sở nên rằng: vì dân hay là sức cho tổng, lý lên nha hiểu dụ, giảng rõ cho biết sự học phổ thông là có ích thế nào? bảo cho họ biết vì cớ gì mà phải nên kính trọng thầy giáo; nếu thấy tổng nào có ít học trẻ thời cứ tổng, lý tổng là mà quở trách, khi nào thấy giáo có điều gì cần sử thua kiện tại phủ, huyện các quan cũng nên hết sức bình vực, tra xét cho nên để thần e kim liền nó ám, như thế thời ở giữ sự học trò, lo gì các thầy giáo phải sinh lòng chán nản.

Tuy vậy, đó là một điều lợi lại chung cho cả quốc dân ai làm được việc gì cũng có ẩng qua là theo cái bổn phận của mình đối với quốc dân mà thôi, các quan cũng không nên lấy thế mà tự kiêu với các thầy giáo, thời mới mong có cái kết-quả hay được. Nếu không thời chưa khỏi dân nhăng. đã bị quan phiền, có ẩng lại càng thêm sinh nhiều bề chán nản cho các thầy giáo lắm ru? quan phủ huyện cần phải trông nom đến việc học đã rõ như thế, lại còn phải cần đến các tổng lý cũng phải biết trông nom đến nữa mới là.

Các tổng lý đối với trẻ con trong làng, chẳng gần thời xa, phi con nhà anh thời con nhà em, chẳng con bè bạn thời con láng diềng, cũng phải nên thương thương lấy lời lẽ mà khuyên bảo, đứa nào chăm thời khen, đứa nào lười thời mắng; lại xem những nhà có con cho đi học, ai nuông con, không biết dạy con, thời cũng nên tìm lời lẽ mà khai-đạo cho người ta; lại lấy cần muốn hay chữ thì yên lấy thầy », mà bảo sĩ người ta biết kính thầy, trọng ông thầy. Mà chính các tổng lý cũng phải hiểu rằng đó cũng quan đã thầy giáo hai bên tuy có khác, mà sự kính trọng thật không khác chia tơ, hẻm. Vì là ông quan thời giữ chức trị an cho dân mình được yên phận mà làm ăn, thầy giáo thời giữ chức giáo dục cho con em mình được khôn khéo về sau. Một bên là trực-tiếp ích lợi, một bên là gián-tiếp ích lợi, một bên chăm trọng về vật chất, một bên chuyên trọng về tinh thần, tưởng cũng là một hạng người có ích lợi cho quốc dân cả; vậy tưởng sự kính trọng nên coi như một, chẳng nặng là hợp với công lý lắm sao?

Nếu quả sự học ở chốn thôn quê mà được trên thời các phủ huyện đốc sức, dưới thời các tổng lý trông nom, thời phàm các thầy giáo, ai là không nức lòng hả dạ cố công rèn đúc cho học đồng-ấu. Các thầy giáo đã nức lòng hối dạ cố công rèn đúc cho học đồng-ấu, thời lo gì sự học ở chốn thôn quê không chóng được phát đạt? lo gì quốc dân ta không có phổ thông học thức để theo vào con đường tiến bộ mà cũng với các nước văn minh đương thời chen vai thích cánh trên chốn vũ-đài.

Đó là một cái ý kiến riêng của kẻ già, vậy xin chất cùng các quan phủ huyện, các tổng lý chốn thôn-quê nghĩ sao?

Lê-văn-Đào

Tin sau cùng

Cháy rụng ở nước Pháp

Bưu-thông ở Grenoble bị cháy. Ba xã bị hại.

Cuộc bay của Pelletier d'Oisy

Pai-hành-gia Pelletier d'Oisy bay suốt bay rất mạnh, có đỗ nhưng không nghỉ, chiều hôm nay sẽ tới trường bay Bourget.

Việc chiến-tranh ở Trung-hoa

Có tin rằng Tôn-truyền-Phương, và quân Quế-khích đã đánh nhau ở đương cương giới Hồ-nam với Quảng-tây.

(Indopacifi)

VIỆC HANOI

Khởi-tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 34 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 75
nhì, —	10 10
ba, —	9 30
Thóc hạng nhất, —	5 60
Ấp ngô	5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 26 Août 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 40

Thị giá quốc tế:

Ngày 17 Août 1926

3 °/.	hoàn đền	63 t 90
3 1/2 °/.	—	64 t. 70
4 °/.	vĩnh viễn 1917	46 t 60
4 °/.	» 1918	45 t 55
5 °/.	» 1920	64 t 90
5 °/.	hoàn đền 1920	69 t. 35
4 °/.	1925	95 t 00

Ngày 25 Août 1926

3 °/. Vĩnh-viễn 49 t. 95
5 °/. 19.5.1916 63 t. 60

Tin tàu — Vì tàu « *Amiral Nelly* » lại định đến ngày 27 août 1926 hồi 16 giờ thì ở Haiphong khởi hành sang Pháp, bởi vậy thư từ ở Hanoi đem xuống Haiphong nay định vào ngày 26 Août.

Ngày 27 có một chuyến thêm nữa do thấy phải đợi đem xuống.

Tàu *Angers* ở Pháp sang đã tới Saigon ngày 25 août, hồi 16 giờ, sẽ mang ra Bắc-kỳ 224 túi thư từ.

Tàu *Claude Chappe* ở Saigon đã chạy ra Trung-kỳ và Bắc kỳ ngày 26 août hồi 17 giờ.

Tin nước. — Nước vẫn xuống từ từ.

Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi tự 6 giờ chiều qua tới 6 giờ sáng nay xuống được 18 phân.

Được tự hôm qua đến nay, trời nắng ráo, làm cho công việc hàn khẩu các chỗ vỡ không phải trở-ngại lắm như trước nữa.

Các dân chạy lụt cũng nhờ thế mà đỡ phải nhem-nhuốc đến đúng lắt nhiều.

∴

Chỗ vỡ Ai-mộ vẫn hàn khẩu rất. Nghỉ vì mạn nước chảy vẫn mạnh, nên bao nhiêu đá đổ xuống rồi, mà vẫn chưa cản được sức nước.

Mặt mặt thì dân phu ta đang tre ở các nơi tải đến, cây thông ở Pháp-vân tải về, ở sách chỗ vỡ; một mặt thì sở lục-lộ cho tải đá các nơi đem về đổ xuống. Công việc làm rất chóng bất kỳ, nhưng nước sông có mạn rất đi, cho nhỏ vỡ đó thấy mạnh thì mới chóng thành công được.

∴

Chỗ vỡ Hạ-lão tự hôm chủ nhật tới giờ đập phụ vẫn bắt sức hàn khẩu. Cái đê phụ đỉnh đắp ngăn nước cho dân có chỗ giao mạ cấy vụ chiêm này, cũng đã bắt đầu làm.

∴

Đê Lực-điền tuy phải mấy hôm mưa, có thể ngập; nhưng được mấy hôm nay nắng ráo, nước lại xuống dần, thì đê ấy đã vững dạ lắm.

∴

Chỗ vỡ Kẻ-sặt tự hôm nọ tới nay, dân phu Hải-dương và Hưng-yên hàn khẩu rất, thì công việc xem ra đã tấn tới lắm.

∴

Vì đạo mưa vừa rồi, con đường số 60 từ Đông-văn tới Hưng-yên ngập. Ô-tô không đi lại được.

∴

Con đường số 21 từ Phủ-lý đến Chi-nê bị nước mưa ngập, ô-tô không đi lại được.

∴

Con đường số 12, từ Kim-bảng đến Quảng-thừa cũng bị nước mưa ngập, ô-tô không đi lại được.

∴

Vì đạo mưa vừa rồi, các đường sau này đều bị ngập, ô-tô không đi lại được:

Đường số 185, từ Bồ-hạ đến Dạo-cầu;
Đường số 17, từ Bồ-hạ đến Nhã-nam và Bố-hạ — Kép;
Đường số 172, từ Sen-hồ đến Dinh-cao;
Đường số 173, trong tỉnh Bắc-giang;
Đường số 174, từ Lâm đến Mai xứ.

∴

Phà-lạng-thương hôm nay nước đã xuống mà nhất là ở quãng km 76, xe bò đã đi lại được như thường, nhưng phải cho chạy từng thứ tung bình cứ mỗi giờ 4 ki-lô-mét thôi. Không phải đứng thuyền bè gì để chuyển vận hàng hóa và hành khách cả.

Vậy mới có các khách thường hay đi đường lý được tiện.

∴

Ở quãng đường vỡ trong khoảng Yên-viên - Gia-lâm mà nguy thường nay vẫn phải chuyển vận bằng thuyền thì nay đã hàn xong rồi, chừng ngày mai là 27 Août thì xe hỏa đường Lạng-sơn và đường Lao-kay đi lại được như thường. Ngày hôm nay sân hành khách ba hạng trên không phải đi thuyền nữa. Được đi bộ trên đường sắt, chỉ có hành khách hạng tư là phải đi thuyền mà thôi.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiện báo chí Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Hội đồng chính-phủ trường trực — Hội-đồng chính-phủ đã họp kỳ thường trực ngày 20 août hồi 9 giờ tại phòng Khánh-hội phủ Toàn-quyền Saigon do quan Toàn-quyền A'exandre Varenne chủ tọa. Trong những vấn đề đã xét thì lược kể mấy việc sau này:

Nghị định cho phép M. Lê-quang-Trình mở tại Saigon một tờ nhật báo quốc ngữ ra hàng ngày gọi là *Văn-minh báo*.

Nghị định quan Thống-sứ Bắc-kỳ định khoản thuế cấp bằng và cách bán sao bằng vận máy cấm xe ô tô.

Nghị định quan Thống-sứ Bắc-kỳ đặt khoản thuế cho bọn Lao-động Bắc-kỳ đi sang nơi khác.

Nghị định đặt các khoản thuế thu tại tỉnh lị Vĩnh-yên.

Việc mua lại những nơi làm máng nước trong tỉnh Phan-rang.

Việc cứu dân bị lụt ở Bắc-kỳ.

— Trong kỳ Hội-đồng chính-phủ thường trực ngày 20 mới rồi, theo ý-kiến của ông hội-trưởng Hội-đồng quản-hạt thì quan Toàn-quyền có nhận chức hội-trưởng Hội-đồng Nam kỳ lập ra để trợ cứu các dân bị lụt ở Bắc kỳ.

Hội-đồng lý có quan Thống-đốc Nam-kỳ và ông Hội-trưởng Hội-đồng quản-hạt làm phó Hội-trưởng và các hộp thân-trưởng Tây Nam làm hội-viên. Hội-đồng lý có cái chức-vụ thu nhặt các số tiền quyên thế nào cho mau chóng (để gửi ra cho quan Thống-sứ Bắc-kỳ.

∴

Hiện nay quan Thống-sứ Bắc-kỳ cũng đương trù liệu để cho hội hội quyên tiền giúp các dân bị lụt, vì dân lụt các nơi hiện nay đương gặp cơn nheo-nhóc điêu-đứng lắm, cái ăn chẳng có, chỗ ở thì không, thật là thảm xót.

Đối với cái cảnh cùng-thiên cần phải cứu-tế rất khẩn cấp ấy, một mình chính-phủ e nỗi không được chu, cho nên quan T ống-sứ định cho lập hội để lạc-quyên lấy tiền mà cứu-trợ.

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 25 đến thứ ba 31 Août 1926

LE FLOT QUI MONTE
NƯỚC LÊN

Đại phim ảnh nào kịch 6 đoạn rất cảm động nào nùng!!!

Ai chưa từng phải chịu ngỡ gặp tai nạn, vì nước lên thì chưa biết rõ cảnh tình đau đớn khổ sở của những người bị nạn là những thế nào!

Ai xem phim ảnh này, cũng phải cảm động chút lòng thương sót.

Mất tiền phải xem sự phiền não đến tâm, nhưng có xem mấy biết thương những người khốn-khổ về việc gió lụt, tự nhiên đến nỗi cửa nhà chôi giạt, một chốc đôi ra người khốn-khó, trông rất cực-thảm.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường . . 0, 05
Tiền cước Recommandé thêm 0, 10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

5791

Ngạch kiểm-lâm. — M. Ng-thiện-Thiều, thợ-ký sở kiểm-lâm được nghỉ 25 ngày.

Ngạch tuần-sinh. — M. Lê-trang-Thiệp, quản lãng Hạ-bì (Hà-đông), được bổ làm tỉnh cảnh-sát ở Yên-bái.

Ngạch đề-lao. — M. Hà-văn-Bức quản lãng Thịnh-quang (Thái-bình), được bổ làm tư-lệ ngục tại Hòa bình.

Tại ga xe-lửa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 26 août 1926 số người đi tại ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến: 44 người Âu
2396 — Á
Số người đi: 29 — Âu
1689 — Á

Ai mất thẻ. — Bản-quán tiếp được tờ sau này:

Hôm qua là 24 août có một người bàng dong bắt được một cái thẻ mới (1926) đề tên là Nguyễn văn Kiệp, 49 tuổi, làng Trung-quan, huyện Văn-giang, tỉnh Bắc-ninh số thẻ 53477, trở ở gốc đa gần rãy 24 giao. Người đánh bắt ấy bắt được nhờ tôi xem hộ, tôi có bảo đem tới đã tới đưa sở cảnh, song người ấy có ý giữ đã có ai hỏi thuốc chăng. Tôi có nhờ được tên và số thẻ, vậy xin quý báo làm ơn đăng lên báo chương cứu người mất thẻ biết, nếu muốn tìm người bắt hàng đang ấy thì có xứng tìm tại ở số nhà 67 ô Cầu-đất chỗ đường tàu tránh (rẽ dưới trường Âu-học phố Hatt) tôi sẽ chỉ đến chỗ người ấy trả mà hỏi xin.

Nguyễn-thị-Trọng
67, Route Bach-mai — Hanoi

Bội tin. — Mme Hoàng-thị-Ba, chủ rạp hát cải-lương ở phố hàng Quạt, ở phố Hatt số 94 thua một người kéo tên là Trung vay 120 đồng bạc về tiền tuồng mấy tháng lấy trước xong rồi trốn đi mất.

Mấy cái trộm. — Mme Lê-thị-Cúc ở phố Petit số 14 bị kẻ trộm vào lấy mất mấy cái điếu khảm bịt bạc đáng giá 25 đồng.

Mme Nghị Chu bán hàng rau ở Thanh Gầm, bị kẻ trộm vào lấy mất quần áo đáng giá 12 đồng.

Số người bị bắt thẻ. — Ngày hôm qua 38 người bị bắt thẻ vì không có thẻ thuế thân năm 1926 thì 23 người đã chịu trả tiền lấy thẻ mới.

Đánh cắp trộm. — Trần-đình Bình, ở phố Liên-trì thua Nguyễn-Hữu làm nghề đồ lề, đến đánh cắp trộm ở một cái hộ ở trong hàng mang chuộc về phố Liên-trì.

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarraithé

Số nhà 5, phố Tiếp-thuyền, Giây nói 399 x. 3

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh hô hao, bệnh giang-mai, bệnh sốt, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệ-bệnh, cần nhất.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thuốc ăn, thuốc uống, thứ bảy khám bệnh từ 9 giờ cho đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 8 giờ cho đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày về giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Dương-diên-chiêu ngồi ở trong sơn-trại một đêm, qua ngày hôm sau, *Trần-lâm* sai thủ-hạ mời đưa *Dương-diên-chiêu* theo lối *Hàng-châu* đi về *Biện-kinh*.

Lại nói chuyện *Tiêu* thái-hậu ở *U-châu* tiếp được tin thắng-trận của *Tiêu thái-tại*, mới quyết chí muốn lấy Trung-quốc.

Hôm ấy có một viên nội quan tên gọi *Vương-khâm*, vốn người *Sác-châu*, từ thân nhỏ vào cung, hầu hạ *Tiêu* thái-hậu. *Vương-khâm* là người sáo-xảo xiểm nịnh, cho nên mọi người đều có lòng mến yêu.

Vương-khâm một tâu với *Tiêu* thái hậu rằng:

— Hiện nay Trung-quốc mưu-thần dũng-tướng không kiết bao nhiêu mà kể. Nếu ta chỉ khu-khu đem quân sang đánh thì sao cho thiên-hạ phải sợ uy. Kẻ hạ-thần có một kế, chỉ trong một năm thì có thể khiến cho Trung-quốc phải về tay thái hậu, mà người *Tống* từ nay phải cúi đầu quỳ phục, không còn thì được mưu-kế chi vậy.

Tiêu thái hậu hỏi:

— Nhà ngươi có kế chi mà dặn đến như thế?

Vương-khâm nói:

— Kẻ hạ-thần xin cải dạng làm người *Tống*, trở về bên *Tống*, làm sách tiếm-thần. Nếu tiếm-thần được thì tất biết rõ được những tình-hình về binh-mã của Trung-quốc mạnh-yếu thế nào. Có được gì lợi hại cho nước, kẻ hạ-thần xin một sai người phi báo thái-hậu, hầu tùy thái-hậu sai thân cơ phát binh tiến đánh, tất có thể giết được vạn-toàn vậy. Lo gì giang-sơn nhà *Tống* kia chẳng về tay thái-hậu ru!

Tiêu thái-hậu nghe lời tâu, đẹp lòng mà phán rằng:

— Nếu khi thành sự rồi, ta sẽ chọn một nơi trọng-trấn nào ở Trung-quốc mà phong cho nhà ngươi.

Ngày hôm sau, *Tiêu* thái-hậu cùng các quan triều-thần bàn về việc ấy. Quan hữu tướng là *Tiêu-thiên-hựu* tâu rằng:

— Cái kế của *Vương-khâm* này nên thi-hành, xin thái-hậu phê chuẩn.

Tiêu thái-hậu liền truyền lệnh cho *Vương-khâm* sửa-soạn để thi-hành. Khi *Vương-khâm* cải dạng làm người *Tống* rồi, vào từ biệt *Tiêu* thái-hậu, *Tiêu* thái hậu sa nước mắt mà rằng:

— Nhà ngươi cải dạng làm người *Tống* trở về thật giống như thật. Nhưng nhà ngươi ra đi, cần phải trở một lần mới được.

Vương khâm nói:

— Muôn tâu thái-hậu! Kẻ hạ-thần sẽ có phương lược.

Ngay ngày hôm ấy, *Vương-khâm* tạy từ *Tiêu* thái-hậu, rồi thẳng đường đi theo lối *Hàng-châu*. Lại nói chuyện *Dương-diên-chiêu* sống theo lối *Hàng-hâu* trở về *Biện-kinh*. Bây giờ đang vào hồi tháng mười, tiết trời nồng bức. Khi đi đến nửa đường, *Dương-diên-chiêu* mới vào một cái tiệm tắt ở trong khu rừng, coi đã hành lý, người hầu lau-nau ngồi mát.

Dương-diên-chiêu ngồi nghỉ trong hồi lâu thì thấy thấy có một người tự phía xa đi đến. Người ấy dẫn đội khiên thâm, mình mặc áo lọc, trong thật giới vàng, chân đi dôi giầy gai, trông như phong dạng một người thư-sinh vậy.

Khi người ấy đi gần đến tiệm, *Dương diên-chiêu* đứng dậy chào, rồi mời vào mà hỏi rằng:

— Tiên-sinh tự đâu đến đây?

Người ấy đáp rằng:

— Tôi muốn người Sác châu, tên gọi *Vương-khâm*, tên tự là *Chiêu-cảo*. Từ tuổi nhỏ vẫn rèn tập thi-thư ở tại chốn này, nay sắp về *Trung quốc* để tìm lối tiến thân, không ngờ lại được gặp tác-hạ, chẳng hay tác-hạ tôn-tính đại-danh là gì?

Dương diên chiêu chẳng giấu diếm chi cả, liền nói thật họ tên cho nghe, và giải bày mọi nỗi oan-ức ở trong lòng.

Vương khâm nghe nói, hăng-hái mà bảo rằng:

— Cha con tác-hạ trung-nghĩa như thế mà nay bị người mưu hại, sao không đem nỗi oan-ức ấy giải bày ở trước mặt thánh-thượng để báo thù, con chi lại chịu thương thân lối phận một mình ru!

Dương diên-chiêu nói:

— Tôi cũng định về *Biện-kinh* để giải bày sự oan-ức, nhưng hiềm nỗi ai thân gần tôi được, vì thế nên còn ngần-ngại chưa biết nghĩ thế nào.

Vương-khâm nói:

— Kẻ gì việc ấy! Tác-hạ đi có sự oan ức ấy thì tôi xin hết sức đem chi tài học mà vì tác-hạ thảo giấp tờ cáo-trạng.

Dương-diên-chiêu vô-vàng sợ lạy mà rằng:

— Nếu tiên-sinh có lòng giúp cho được thì thật là một sự rất may cho tôi vậy.

Dương-diên-chiêu liền mời *Vương-khâm* vào trong quán, mua rượu mời nàng. Trong khi uống rượu, *Vương-khâm* nghe *Dương-diên-chiêu* giải bày mọi nỗi oan-ức, có ý nghe ngùi xót thương.

Vương-khâm bèn rằng:

— Bây giờ tác-hạ muốn giải bày việc oan ức này thì định cho ai làm tội-thẩ?

Dương-diên-chiêu nói:

— Chỉ trông *Phan-nhân-mỹ* và các bộ-tướng như bọn *Lưu-quang-kỷ* đều là những người chí-mưu lâm hại cha con nhà tôi đó, tôi không thể nào mà dung thứ cho được.

Vương-khâm khen phải, mới ngồi thảo giấp tờ cáo-trạng rồi đưa cho *Dương-diên-chiêu* xem, quả-nhiên ý tứ rõ ràng. Tôi là thân-thiết, vừa uống-chuyện lại vừa than-khóc. *Dương-diên-chiêu* thấy vậy, mừng rỡ không biết để đâu nào.

Dương diên-chiêu nói:

— Có thế này mới giải được nỗi oan của nhà tôi!

Khi uống rượu xong, *Vương-khâm* cáo từ ra đi. *Dương-diên-chiêu* nói:

— Khi nào về đến *Biện-kinh*, hai ta lại sẽ cùng nhau gặp gỡ.

Khi *Vương-khâm* đi khỏi rồi, *Dương-diên-chiêu* đem từ cáo-trạng đăng-ký một bản rõ ràng rồi thẳng đường trở về *Biện-kinh*. Không ngờ có thêm-tắc đem việc ấy phi báo *Phan-nhân-mỹ*. *Phan-nhân-mỹ* giết mình kinh sợ, gọi bọn *Lưu-quản-kỳ* vào để thương-nghị.

Lưu quản-kỳ nói:

— Việc gì cũng vậy, hễ mình làm trước thì hơn được người. Chi bằng quan ngự-sử-mới kíp sai người đóng trước một đạo biện-chương tâu là cha con *Dương-nghiệp* có yêu cầu, đâm trái lệnh ra đánh, để đến nỗi làm hại việc nước, nay con là *Dương-diên-chiêu* lại dâm bỏ quân-ngũ tự tiện trốn về, xin thánh-thương trị tội mà bắt giết đi, để làm gương cho kẻ khác.

Phan nhân-mỹ nói:

— Kế ấy rất diệu!

Ngay ngày hôm ấy, *Phan nhân-mỹ* sai người đem một đạo biện-chương đi tâu triều-đình. Lại nói chuyện *Dương-diên-chiêu* về đến *Biện-kinh*, gặp *Thái-vương* là *Nguyên-khấn* ở trong triều đi ra. *Dương-diên-chiêu* dẫn ngang đường rồi đứng tò-tường.

Thái-vương nhận là cố-trang, cho theo về trong phủ. Khi về đến trong phủ, *Dương-diên-chiêu* sụp lạy ở dưới thềm và giải bày mọi nỗi oan-ức.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Elle ne parlait plus, elle ne respirait plus ; elle s'était soulevée à demi sur son séant, son épaule maigre sortait de sa chemise, son visage, radieux le moment d'auparavant, était blême, et elle paraissait fixer sur quequechose de formidable, devant elle, à l'autre extrémité de la chambre, son œil agrandi par la terreur.

— Mon Dieu ! s'écria-t-il. Qu'avez vous Fantine?

Elle ne répondit pas, elle ne quitta point des yeux l'objet quelconque qu'elle semblait voir, elle lui toucha le bras d'une main et de l'autre lui fit signe de regarder derrière lui

Il se retourna et vit Javert.

III

Javert content

Voici ce qui s'était passé.

Minuit et demi venait de sonner, quand M. Madeleine était sorti de la salle des assises d'Arras. Il était rentré à son auberge juste à temps pour repartir par la malle poste où l'on se rappelle qu'il avait retenu sa place. Un peu avant six heures du matin. il était arrivé à Montreuil-sur-mer, et son premier soin avait été de jeter à la poste sa lettre à M. Laffitte, puis d'entrer à l'infirmerie et de voir Fantine.

Cependant, à peine avait-il quitté la salle d'audience de la cour d'assises, que l'avocat général, revenu du premier saisissement, avait pris la parole pour déplorer l'acte de folie de l'honorable maire de Montreuil-sur mer. déclarer que ses convictions n'étaient en rien modifiées par cet incident bizarre qui s'éclaircirait plus tard, et requérir, en attendant, la condamnation de ce Champmathieu, évidemment le vrai Jean Valjean. La persistance de l'avocat général était visiblement en contradiction avec le sentiment de tous, du public, de la cour et du jury. Le défenseur avait eu peu de peine à réfuter cette harangue et à établir que, par suite des révélations de M. Madeleine. c'est à-dire du vrai Jean Valjean, la face de l'affaire était bouleversée de fond en comble, et que le jury n'avait plus devant les yeux qu'un innocent. L'avocat avait tiré de là quelques épiphonèmes, malheureusement peu neufs, sur les erreurs judiciaires, etc , etc , le président dans son résumé s'était joint au défenseur et le jury en quelques minutes avait mis hors de cause Champmathieu.

Cependant il fallait un Jean Valjean à l'avocat général, et, n'ayant plus Champmathieu, il prit Madeleine.

Immédiatement après la mise en liberté de Champmathieu, l'avocat général s'enferma avec le président. Ils conférèrent « de la nécessité de se « saisir de la personne de M. le maire de Montreuil-« sur mer ». Cette phrase, où il y a beaucoup de *de*, est de M. l'avocat général, entièrement écrite de sa main sur la minute de son rapport au procureur général. La première émotion passée, le président fit peu d'objections. Il fallait bien que justice eût son cours Et puis, pour tout dire, quoique le président fût homme bon et assez intelligent, il était en même temps fort royaliste et presque ardent, et il avait été choqué que le maire de Montreuil sur-mer, en parlant du débarquement à Cannes, eût dit *l'empe eur* et non *Buonaparte*.

L'ordre d'arrestation fut donc expédié L'avocat général l'envoya à Montreuil-sur-mer par un exprès, à franc étrier, et en charges l'inspecteur de police Javert.

On sait que Javert était revenu à Montreuil-sur-mer immédiatement après avoir fait sa déposition. Javert se levait au moment où l'exprès lui remit l'ordre d'arrestation et le mandat d'amener.

L'exprès était lui-même un homme de police fort entendu qui, en deux mots, mit Javert au fait de ce qui était arrivé à Arras. L'ordre d'arrestation, signé de l'avocat général, était ainsi conçu : - L'inspecteur Javert appréhendera au corps le sieur Madeleine maire de Montreuil-sur-mer, qui, dans l'audience de cejour, a été reconnu pour être le forçat libéré Jean Valjean.

Quelqu'un qui n'eût pas connu Javert et qui l'eût vu au moment où il pénétra dans l'antichambre de l'infirmerie n'eût pu rien deviner de ce qui se passait, et lui eût trouvé l'air le plus ordinaire du monde Il était froid, calme. grave, avait ses cheveux gris parfaitement lissés sur les tempes et venait de monter l'escalier avec sa lenteur habituelle. quelqu'un qui l'eût connu à fond et qui l'eût examiné attentivement eût frémi. La boucle de son col de cuir, au lieu d'être sur sa nuque, était sur son oreille gauche. Ceci révélait une agitation inouïe.

Javert était un caractère complet, pe laissant faire de pli, ni à son devoir, ni à son uniforme ; méthodique avec les scélérats, rigide avec les boutons de son habit.

Pour qu'il eût mal mis la boucle de son col, il fallait qu'il y eût en lui une de ces émotions qu'on pourrait appeler des tremblements de terre intérieurs.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT CỦA ÔNG VICTOR HUGO

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

Nàng không nói nữa, không thở nữa; hai tay chống xuống giường mà nhổm mình dậy, hai vai chỉ còn có xương với da thì trật ra ngoài áo lót-mình; cái mặt nàng thì lúc trước vui-mặng sáng-sủa như thế, bây giờ tái ngắt, hình như đương nhìn cái gì ghê-gớm ở trước mặt, ở đầu phòng bên kia, mắt thì kinh-hãi mà trợn ngược lên. Ông giật-mình-hỏi:

— Trời hỡi! Sao thế vậy, *Fantine*?

Nàng không đáp, hai mắt vẫn cứ nhìn chòng-chọc cái gì, sau rồi một tay nàng đập vào cánh-tay ông, còn một tay nàng trỏ bảo ông quay lại mà nhìn đằng sau lưng đó nọ.

Ông quay lại thì thấy *Javert*.

III

Javert đắc-chí

Thì ra câu chuyện xoay-vần ra thế này.

Khi ông *Madeleine* từ chỗ tòa Đại-hình mà bước ra, thì đồng-hồ vừa điểm chuông mười-hai giờ rưỡi đêm. Ông về chỗ tử-quán, thì vừa kịp để đáp xe tải-thư mà đi. Ông về đến nhà được một tất thì vừa sáu giờ sáng. Trước-tiên ông ra sở bưu-chính, bỏ vào thùng một phong thư, gửi cho ông chủ ngân-hàng *Laffitte*; rồi đấy ông đến nhà thuốc vào thăm *Fantine*.

Ông vừa ra khỏi cái phòng xử án, thì quan chưởng-lý bấy giờ mới lại người, mà tỉnh cái con quái-ngạc lúc đầu, ngài bèn lên tiếng mà phán-nàn cái thủ-đoạn diễn-rõ của ông thị-trưởng rất danh-giá thành *Montreuil-sur-mer*, ngài nói rằng, cái việc quái-lạ ấy tất sau này là thế nào thì rồi cũng vỡ ra, nhưng hiện-thời ngài cũng vẫn định-ninh mà tin cái cao-đoán của ngài là chính phải. Ấu là ngài hãy xin với tòa cứ làm tội tên bị-cáo *Champmathieu*, vì chính nó là thằng *Jean Valjean* thật Cái lời cố-chấp của quan chưởng-lý như thế, nghe ra thì phản-đối với ý-kiến chung của công-chúng, của tòa Đại-hình và của các viên dự-thẩm. Thầy-kiện không phải khó-nhọc gì mà cũng cãi phăng được cái lời thất-buộc đi, mà viện được câu ông *Madeleine*. nghĩa là chính tên *Jean Valjean*, đã khai nhận rõ-ràng như thế rồi, thì cái thế việc hóa ra dảo ngược hết cả, tên bị-cáo đứng trước tòa đó, giờ tòa phải coi như một người vô-tội vậy. Nhân dịp ấy, ông thầy-cãi có tru lên mấy câu sảo-sắn về những việc ám oan, vân vân. Quan chánh-tòa cũng tém-tắt vài câu thẩm kết đồng-ý với lời cãi của ông thầy-kiện, chỉ trong mấy phút các quan tòa các quan dự-thẩm, đã công-nhận cho tên *Champmathieu* là không tội-lỗi chi cả.

Nhưng nghiệt một nỗi, quan chưởng-lý căn cớ một thằng nào là *Jean Valjean* để mà buộc tội đây, *Champmathieu* đã ra ngoài cuộc mất rồi, ngài bấy giờ đành phải tróc-nã ông *Madeleine* vậy.

Tòa vừa tha xong tên *Champmathieu* thì quan chưởng-lý cùng quan chánh-tòa vào phòng nghị-án. Cứ tuần pháp-luật, sự đã xoay ra như thế, thì tòa phải sức bắt lấy ông thị-trưởng xã *Montreuil-sur-mer*. Câu tổng-kết ấy, chính thủ-bút quan chưởng-lý đã viết ra, trong Pháp-văn, rậm những tiếng *de*. Khi cái cơn cảm-động lúc mới đã nguội đi rồi, thì quan chánh-tòa cũng không nỡ-hà. y ngay lời thẩm đó. Việc ấn như vậy, đã có trước phải có sau, có tội phạm tất phải có người chịu tội. Vả, đã nói phải nói cho hết, quan chánh-tòa dẫu là người nhân-từ, có lượng, nhưng ngài vốn là một bậc rất trung với đời vua cũ đã khôi-phục lại, cho nên khi ông *Madeleine* nói đến chuyện vua Nã-phá-luân ngự-giá hồi-châu, ghé chiến-đội vào bến *Cannes*, mà lại gọi là Hoàng-đế, chứ không gọi tên tục ông *Buonaparte*, thì tại ngài cũng hơi chướng-chướng.

Vì cớ ấy mà cái trát bắt phải đi tức-thời. Quan chưởng-lý sai một tên kị-mã khẩn-cấp cầm đi đến *Montreuil-sur-mer* mà giao cho viên thanh-tra *Javert* chiếu-lệnh thi-hành nã-giải.

Tiền-vận đã nói *Javert* cung khai xong rồi, về ngay *Montreuil-sur-mer*.

Sáng y vừa ngồ dậy thì tên kị-mã cầm trát đem tới. Tên kị-mã ấy vốn cũng là một tay cảnh-sát thạo nghề, đưa trát cho *Javert*, rồi nói ba câu cho y rõ việc đầu đuôi. Tờ lệnh-chỉ có chữ ký quan chưởng-lý nói rõ rằng: — Viên thanh-tra *Javert* phải tróc nã lấy tên *Madeleine*, là thị-trưởng xã *Montreuil-sur-mer*, tên ấy tại phiên tòa hôm nay, đã công-nhận ra chính là tên cựu-tù trọng-phạm phải đày, chính-danh là *Jean Valjean*.

Ai mà không quen-biết *Javert*, giữa lúc y bước vào chỗ nhà thuốc, mà lại nom thấy y là lần thứ nhất, thì chắc hẳn cũng không đoán được ra là gớm việc gì, bởi vì về mặt y thật là bình-thường như mọi khi vậy. Lúc fy y cũng vẫn một vẻ lãnh-đạm, nghiêm-trang, tóc đã đốm bạc chải nhẵn áp vào hai bên thái-dương, khoan-thai mà bước lên thang. Nhưng ai mà đã biết y, mà khi fy lại có ý nhìn y cho kĩ, thì chắc phải sởn lông giật mình. Cái khóa cổ áo bằng da của y, lỳ-ưng nó phải gài ngay giữa gáy, hôm fy nó lại trệo về bên tai tay-trái. Xem một cái đó đã biết hôm fy anh ta có sự bối-rối phi-thường trong bụng.

Javert vốn là một thứ nhân-vật có nguyên-tính, khắc trực thái-quá; việc phận-sự không để sai, cái áo không bao giờ để nhàu; đối với quân gian, anh ta nghiêm thế nào, thì đối với bộ cúc áo của anh ta, cũng chặt-chẽ như thế.

Anh ta hôm fy mà khóa lệch cái cổ áo như vậy, tất nhiên là trong bụng có cái gì cấm-súc một cách quái-lạ, có thể gọi được là một cơn động-đất ở trong lòng vậy.

(Còn nữa)

Những hồ sơ đâu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn.

bán giá như sau này :

Quyển 1	425 trang, bán	0	50
— II	389 —	0	45
— III	434 — IV 452 —	0	55
— V — VI 378 —		0	45

Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. 0 20

Có bốn quyển gởi làm một gói 0 80

Lịch-sử các quan Thứ-sử, Bố-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(Tiếp theo)

Vương-Lượng tên tự là Ấu-thành, khi trở đi nối tổng là người có tài giỏi. Vương-Bân đang làm chức thanh-quan. Khi trước Lưu-Tạo chuyển quận ở Giao-châu, Vương-Bân cải Vương-Lượng làm thứ sử Giao-châu Bân bảo Lượng rằng: «Tạo-Trạm vì Lương-Tạo là hai tháng giặc trong nước, người sang đến nơi thì đến ngày chúng nó đi » Lượng đi đến nơi, Tạo-Trạm sai người rước thư đến nói xin giả lại quận cũ cho Lượng nhưng viết thư giả lời và sai người sang giao, Lương-Thọ bèn Lượng rằng: « Trạm là con quan tướng giữ Giao-châu, cần có tội, ông chỉ nên đuổi đi chớ không nên giết. » Lượng giả lời rằng: « Ta theo lời Vương-Bân giặc không đi thì ta giết. Nếu rồi bèn chém Tạo-Trạm Tạo thấy Tạo-Trạm bị chém thì giận bỏ đi Lượng thêm sợ thiên-khách tâm thua không được Tạo cũng giết đi, đem quân đến vây Lượng ở thành Long-biên, thế rất nguy cấp, Lượng sai người về cầu cứu với Đào-Khản (khi ấy Khản làm thứ sử Quảng-châu). Quân lính của Khản đi chưa đến nơi, thành Long-biên đã mất, Lượng bỏ chạy. Thạo đuổi theo cướp lấy cả đất. Lượng nuốt độc không cho Thạo giết chết tại nhà của Lượng, Lượng đau quá, không ăn uống được hơn mười ngày thì chết.

Đào-Khản tên tự là Sĩ-thành người ở Phần-dương, tính rất thông-minh, làm việc quan lại rất chăm, được phong Lang-nhuỡng tướng quân, lĩnh chức thứ sử quận Giang-hạ. Buổi ấy quan thứ sử Giao-châu là Vương-Cơ bị Lương-Tạo giặc đánh, Cơ chạy về Quảng-châu, tâu xin Đường Đào-Tiềm và người Giao-châu là bọn Lưu-Trần làm phản, muốn cướp Quảng-châu; Đào-Tiềm đem quân đến đánh, giết tên Vương-Cơ đem đầu về đưng Kinh sư, đợi tìm được người làm thứ sử Giao-châu. Thăng-chức Thị-trung-thái-lý, đô-đốc việc châu Giao và phòng Quảng-ấy, trước Trương-sa-vương Sử Lương Tạo chiếm giữ quận Giao-chỉ, khi hàng tên, nhân dân được yên, Khản đánh được Lương-Thạo, lấy lại được cả bốn quận, nhân dân đều nhờ sự mến đức, Giao-châu lại yên.

Nguyễn Phế-tên tự là Tử-đế, đời vua Thành-đế nhà Tấn, làm Lại-bộ thị-lang Buổi ấy vua còn ở tuổi, chính-quyền về tay bà Dữu. Phòng lấy làm bất bình, xin bổ ra Giao-châu, vua Tấn lại phong Phòng làm Dương-vũ-tướng-quân, lĩnh chức thứ sử Giao-châu. Phòng đến Giao-châu, coi việc được bảy tháng phải đau nặng rồi chết. Phòng ở Giao-châu chưa được lâu, nhưng mà lòng dạ rộng-rãi, chính-sự khoan-giản nhất, người Giao-châu đều tỏ lòng tưởng tiếc.

Hạ-hầu Lâm nổi-tiếng Vĩnh-hòa đời vua Mục-đế nhà Tấn, được bổ sang làm thái-tử-thái-phụ Nhật-nam. Lâm năm trọng, tính lại hung bạo tham lam, ai làm sự rất là phiền nhiễu, nhân-dân đều oán giận, vua nước Lâm-ấp là Phạm-Văn đem quân đánh giết Lâm, đem thây về nước, rồi quăng ra ngoài đồng, người qua lại trông thấy, đều lấy chân đạp vào đầu.

Nên hồi Vĩnh-hòa năm thứ ba đời vua Mục-đế nhà Tấn, Châu-Phiên được bổ sang làm thứ sử Giao-châu. Khi trước vua Lâm-ấp là Phạm-Văn (con Phạm-Văn) bị thua, trốn mình đến trước mặt quân xin hàng Bình cho hàng. Khi Phạm-phật-Tử nối ngôi mới thì, rồi bèo quên về Phật thì sự ấy, sai đòi Dương Bình ở Giao-châu, bảng năm sai sứ sang cống, không đem làm phẩn.

(Còn nữa)

X dịch thuật

Luyện tập quốc-văn

Thư gửi cho em học ở Hà-thành

Em Nam-an ơi,

Anh được tin rằng độ này em sao những sinh đến chỉ mải-miệt trong cuộc truy-hoan, may bàng Giấy, mai lại Thái hà

Không biết rằng cái tin này có thật hay không. vậy anh cũng chưa vội tin mà bảo, vì anh cho rằng được mục-tiêu. Nếu tin ấy mà thực thì em là người hy quên cả lời giáo-huấn của song-thân dặn-dò em khi em bước chân xuống tàu. Nếu tin này sai thì em là người con có hiếu, hàng tháng bay sai cũng nhớ đến, anh gọi về vài câu lên khuyên em. nếu em quả như thế thực, em nghe lời anh, em nên sớm mai đi, nếu không như thế, thật là hay lắm!

Em Nam-an anh ơi, em bây giờ người đã lớn, tuổi một ngày một cao, trí một ngày một rộng, không như mấy năm về trước khi em còn nhỏ, anh cần phải bắt ra bắt rét; cái đó chắc em cũng đã hiểu!

Em hà lại không biết rằng công đức của song thân đối với em to tày núi Thái ư? Công anh đến cắp em trong mấy năm trời đã hao-mòn tâm-lực biết bao nhiêu? Nay em tự trông xuống chẳng ổ hiền lại em ngồi ở nơi học-đường bảy giờ, ngày ngày được lời khuyên răn tốt của thầy, bạn chẳng phải là công tạo thành của song-thân ư? Vậy thì muốn nên người con có hiếu, nên người dân có ích, em cần phải chú học-hành làm nói được. Em chớ nên đem anh đưa em may bàng Giấy, mai lại Thái-hà. Như thế không những thiệt tiền-tài, lại có hại đến thân-thân em, công thầy mẹ nữa! Chẳng em vẫn nhớ khi em còn học ở lớp ba dưới Nam-định, anh có thử em anh nói bỏn rằng: « Anh xuống số nhà 20 phố hàng Trạo nhờ một chiếu đây, em có đi không? » Em ngẩn mặt mặt mà giả lời rằng: « Anh dụ trẻ là dụ sai. Xưa nay anh lại không biết rằng, người ta có lúm cần phải có chơi, nhưng tiếng gì sách chơi, chơ những điều có ích, có bổ-ích, chớ có đa-mang tiêu-tiền như thế không những thiệt về đường lý-tài, mà lại thiệt về đường tinh-thần nữa. Ông vua, ông quan, mà bạn nó tên nào là tài-tiền cũng mấy lần tan tành; Kẻ học-hành mà bạn nó tên nào là tài-tiền cũng mấy lần hư thân mất nết; cái tiền đi nước Nam ta sau này bay cũng ở bạn thiếu niên như em, dỡ nặng ở bạn thiếu-niên như em Như thế mai sau này em ra gánh vác việc đời, ai tặng là trọng cho lắm đa? Vậy muốn cái gì anh khuyên phải nặng nỡ và nước Nam ta nhờ cậy bước lên cường-thịnh-tiến-bộ, tức bọn thanh-niên như em, cần phải học-tập lắm vậy!

Thôi giấy ngắn tình dài, gọi sơ vài lời khuyên em, em nên khắc-cốt ghi tâm mà cố chăm-chỉ học-hành đi, thầy mẹ và anh mong lắm!

Người anh yêu quý của em:

Nguyễn-văn-Hoan.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Dạo-quán nên nhắc lại rằng bức thư về việc thi-cử của ông Bùi Bằng-Quốn, khi cho biết rõ là ai giấy giới tên họ, hoặc là giới cho bằng-quốn rõ giấy quốc-ấy, để cho người làm đó làm chứng. Khi nào ngài thương hay kỳ tên vào thư, hoặc thiếu tên, không rõ tên họ, thành ra vô-danh thì không thể nào đăng được.

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

Tiếp theo

25 Tử viết: Phụ mẫu chi niên bất khả bất tri dã, nhất tắc dĩ hỉ, nhất tắc dĩ cụ.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng: làm con cháu cha mẹ phải nên nhớ, một là mừng cha mẹ thọ khỏe, một là lo cha mẹ suy yếu.

Lời dịch

Thêm cao còn bác mẹ già,
Làm con chớ có phượng xa chơi bời,
Cơ-hội thì có hưởng định nơi,
Phòng khi cha mẹ tìm đôi đến chăng.

26 Tử viết: Cổ giả ngôn chi bất xuất, sỉ cung chi thất đại dã.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng: người đời xưa phải giữ gìn lời nói mà không dễ ra khỏi miệng, sợ rằng mình làm không kịp lời nói thì xấu hổ vậy.

Lời dịch

Người xưa nói phải giữ lời,
Sợ làm chẳng được như lời xấu xa.

28. Tử-Du viết: sự quản-sự, tương-viễn-lỵ; bằng-hữu-giao, tương-tín-lỵ.

Thích nghĩa. — Thầy Tử-Du nói rằng: thờ vua cần lấy điều trung mà chẳng nghe thì đi, nếu cần đi cần lại mãi thì thường làm nhục cho mình; chơi với bè bạn khuyên lấy điều lành mà chẳng theo thì thôi, nếu khuyên đi khuyên lại mãi thì thường gần-gũi sơ nhau.

Lời dịch

Vua tôi cần lấy điều ngay,
Khuyên-răng chẳng được nhục mình, thôi đi.
Bạn bè khuyên lấy điều lành,
Khuyên nghe chẳng được mãi đi thành sơ nhau.

(Còn nữa).

Hải-nam, Đoàn-như-Khuê.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 18 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đạo Hòa-xá-lị là Bắc, ở nhà là ra Hà-nội gọi lĩnh trưng cho các đạo Hòa-xá-lị là Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trong nước ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn nghìn kilos (74.000 k.) dầu để làm trục bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66.000 k.) dầu để làm vào máy.

Các giấy má về việc lĩnh trưng này đã tại phòng giấy ông lý-sự chánh đạo hóa-xá-lị là Bắc (Bureau de l'Intendant Chef de l'Arrondissement des chemins de fer de Haïd gare Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Hãng-hải (Service Maritime du Tonkin) tại Haïphong.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 16 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh trưng các sổ và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Biểu lệ đã có tại các nhà Thương-chính Saigon và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

BÁN ĐẤU GIÁ

Ngày 7 septembre 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa Đốc lý Hà-nội sẽ bán đấu giá những tang vật một cái thảy bán 8 lô đất làm nhà, diện tích chừng 1089 mètres carrés tại Hà-nội, ở giáp đường Bạch-mai (Route de Hué, đường Grand-Bouddha (Chùa Quán-sứ), đường Carreau và phố Lò-gạch (Rue de la Brique). Là những lô số 92, 93, 94, 95, 96, 97.

Đất giá mỗi thước vuông là một đồng năm hào.

Các điều-lệ về việc bán đấu giá này thì ở Văn-phòng tòa Đốc-lý và tại Sở Công-sản số 9 phố Bảo-Hưng.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đỗ Vă Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

A Monsieur Jean Jacques Rousseau

(Suite)

Je vous peindrais l'ingratitude, l'imposture et la rapine me poursuivant depuis quarante ans jusqu'au pied des Alpes, jusqu'au bord de mon tombeau. Mais que conclurai-je de toutes ces tribulations?

Que je ne dois pas me plaindre; que Pape, Descartes, Bayle, le Camoens chur tiên-sinh và trăm nghìn các bậc khác cũng gặp những nỗi bất-bình như thế cả, và lại to hơn thế nữa cũng có, thôi thì cái số-kiếp ấy là số-kiếp chung của hầu hết những người đã đâm-đuổi vào cái duyên-nợ văn-chương.

Tiên-sinh hỡi! Tiên-sinh phải chịu rằng đó toàn là những nỗi khổ-thống nhỏ-nhặt riêng, xã-hội không hề ngó tới. Nhân-loại nọ có quan-tâm chi đến việc mấy con ong-vàng nó cướp mật của mấy con ong-mật? Bọn văn-nhân làm huyên-náo trong những sự cãi-cọ còn-con ấy, ngoài bọn ấy, người đời thật chẳng biết đến, hay là biết thì họ cũng đứng ngoài mà dàm-tiếu thôi.

Trong hết thảy mọi nỗi cay-đắng rải-rắc khắp trên đời người, thì những nỗi cay-đắng nói trên đó là ít khốc-hại hơn cả. Những cái gai-góc mắc-mỉu trong đám làng văn và trong đám có đôi chút danh-vọng, so với số những nỗi đau-khổ khác thời thường như tran-hoà ngập-lụt trên mặt đất này, thì những gai-góc ấy lại ra dịu-dàng đẹp-đẽ như bông hoa vậy.

(A suivre).

VOLTAIRE.

Thư gửi cho ông Lư thoa

(Tiếp theo)

Tôi lại vẽ ra cho tiên-sinh biết rằng cái thói bội-bạc, cái thói biển-nguỵ, cái thói cướp-giựt của người đời nó theo-đuổi tôi tự bốn mươi năm nay, kỳ cho tới tận chân núi Alpes, tận kẻ miệng lỗ nữa. Nhưng mà đối với những cái tai-ách ấy, tôi nên kết-nghĩ sao đây?

Ấu-là thôi, chẳng nên phàn-nàn làm chi, kìa như *Pope, Descartes, Bayle, le Camoens* chư tiên-sinh và trăm nghìn các bậc khác cũng gặp những nỗi bất-bình như thế cả, và lại to hơn thế nữa cũng có, thôi thì cái số-kiếp ấy là số-kiếp chung của hầu hết những người đã đâm-đuổi vào cái duyên-nợ văn-chương.

Tiên-sinh hỡi! Tiên-sinh phải chịu rằng đó toàn là những nỗi khổ-thống nhỏ-nhặt riêng, xã-hội không hề ngó tới. Nhân-loại nọ có quan-tâm chi đến việc mấy con ong-vàng nó cướp mật của mấy con ong-mật? Bọn văn-nhân làm huyên-náo trong những sự cãi-cọ còn-con ấy, ngoài bọn ấy, người đời thật chẳng biết đến, hay là biết thì họ cũng đứng ngoài mà dàm-tiếu thôi.

Trong hết thảy mọi nỗi cay-đắng rải-rắc khắp trên đời người, thì những nỗi cay-đắng nói trên đó là ít khốc-hại hơn cả. Những cái gai-góc mắc-mỉu trong đám làng văn và trong đám có đôi chút danh-vọng, so với số những nỗi đau-khổ khác thời thường như tran-hoà ngập-lụt trên mặt đất này, thì những gai-góc ấy lại ra dịu-dàng đẹp-đẽ như bông hoa vậy.

(Còn nữa)

Động - Lĩnh

Dương-Phượng-Dực

Về thời nhà nước bỏ đến cái tình cảnh có thể nói là bi-thảm, mà ngán cho thế-đạo nhân-tâm và đáng trách người làm cha mẹ biết ngần nào. Vẫn biết rằng: Trai lớn đương vợ, gái lớn gả chồng, điều đó là tất nhiên, nhưng vì cớ bốn nghìn đến sự hạ trọng suốt một đời người con trai làm cha mẹ cũng phải nên nghĩ rằng: sự gả bán đổi bán có thuận tình hợp ý thì việc hôn-nhân mới không sinh ra chuyện bất-bình nọ, ép duyên nợ, chứ ai nỡ ép duyên. Nhưng ở đời này nào ai để ý đến nghĩ đến cho con cái mình cái nông-nỗi đó-đang khi đó bọ sau này, chỉ tiếc một vẻ làm sao nhiều tiền, lên xe xuống ngựa là phỉ nguyền. Ôi! kim-tiền là thế thay vì nỗi đồng tiếp, mà ở nhời ta đã rằng làm truyện để cho bè cười, người khác xét ra cho kỹ, việc hôn-nhân không vậy ra làm truyện đọc. Nếu cứ nghĩ đến đồng tiền tài, không phân-đoán trước sau, mà bắt buộc con cái phải chịu những sự đắng cay khổ sở, ấn hận suốt đời, thời đâu còn mong được vẹn toàn.

Còn về phần nữ-lưu ta, để hay rằng bổn-phận làm cha mẹ, chỉ dâu ngồi đấy, nhưng cái sự kén chọn cũng phải lưu tâm đó xét mới được. Sự kén chọn đây không phải cốt được người giàu sang, có tiền, có sẵn, giàu có sang trọng mà để là muốn-nguyện rồi. Chớ biết rằng, kẻ giàu may gặp phải người ở đẹp bao nhiêu, nhà tốt, ăn chơi, cái gì cũng tinh nghĩ tới vợ chồng, đến hàn huyên, đạo lý là gì thì còn có là một đời mình nữa! Nếu bất hạnh: Chữ hạnh-kiểm còn đứng trên chữ giàu sang có cho đến chết thì sẽ nên. Giàu sang, tôi sẽ mà không có hạnh kiểm thời cũng sẽ làng làm đeo vào đời lỏi, để cho đời trọng, đời yên. Cho nên sự kén chọn phải cốt về người có hạnh-kiểm, biết hình cha thờ mẹ thương vợ quí con, là được cái cảnh gia-đình tốt đẹp, cửa nhà hạp phúc ở đời, thời sau này vợ chồng mới xum-họp cùng nhau được bách-niên giai-lão, khỏi xảy ra điều chuyện eo óc, làm nỗi chua cay! Cận phương ngôn thường vẫn nói rằng: Lấy chồng cho đáng tấm chăng, lựa đồng trang điểm mà hồng rằng đẹp. Vậy thì kén-lựa là cũng phải nên suy xét cho kỹ càng, khỏi lỡ một làm hai, sau này lại phải hối hận để cho là tại số phận hỏ ghen, được hòa-phận bạc, như có thiên-nữ viên thuật chuyện trên kia.

Văn-trung (Hoar-mo).

VĂN UYÊN

Cảm thương

Ngời nhịn canh tàn những đêm đông,
Chành nay ai để thấu tình chồng?!
Thần thơ dưới nguyệt kia a đó?
Hoa có non sông những họa hò.

Bọn hồ hoa cỏ với non sông,
Cái thú thanh-tao thế lạ-lùng!
Bướm lộng ong qua lòng ai ấng bọn,
Bài gương vẽ-vộc bóng trăng trong.

Trăng trong vầng vặc chiếu đài gương;
Gió mát lồng hiu tấy luồng đoan-trường!
Mông-cối nước nhà tình vấn-vít,
Cung-đàn gượng gảy dứt ra vương.

Nam-hương gượng đốt gửi nẻo tây,
Thành-thót mong dân đã mấy ngày.
Ngọn gió Nam qua đòm sịch động,
Tiếng đêm vắng vẳng nước non này.

Non nước nước cũ bến ngàn thâu,
Mà mất trời mây ấm tứ mùa!
Tưởng cũ đau lòng nơi nước thẳm,
Song thu ấm-ức rõ hàng châu!

Hàng châu lã chã suốt năm canh,
Tạo-hóa gây chi rõ bất-bình?
Muốn vạch trời cao kêu một tiếng,
Lòng thành ghi tạc với non xanh.

Non xanh nước biếc rộng là-đà,
Trăm mối tơ vương nỗi nước nhà!
Cảnh lý tình này thêm luống những,
Mối sầu muốn gỡ, gỡ cho ra.

Gỡ cho ra được để ra mà?!
Nương-náu cành-tàn mãi thế a?
Thấm thoát ngày qua sông hàng trọng,
Đêm xanh mấy lúc tuyết sương pha!

Sương pha tuyết nhuộm mấy thu tròn,
Dạ bách lòng tàng một tấm son.
Thanh-sử ở trần-ai chừng mấy kẻ?
Mưa sầu gió thảm đọc đôi cơn.

Đôi cơn vơ-vẩn suốt canh dài,
Non nước ngàn trùng cảm xót ai!
Thanh-khí nhờ hồng non sắt tạc, [đá,
Thiên-tình chẳng hỏi? thảnh-thơi-ông-

Đào-tử, Phạm-đình Bân.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI ĐỒNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đồng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo Đông-pháp, còn ngài nào mua báo Đông-pháp, mà khi nào muốn đăng các mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo. bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ. Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà diêm, ngót 500 thước vuông muốn bán; hỏi tại M. Đài-xuân-Tiến; số 9 phố Neyret, Hanoi. 5.743

Muốn bán một cái nhà số 55, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 22, giá 4.500$00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Muốn bán một miếng đất linh 6.500 thước vuông ở ngay cửa sở Thuốc-lá Yên-phụ, đằng sau trông ra hồ Chúc-bạch. Ai muốn mua cả hay từng khu một. Xin viết thư hỏi tại sở Công-ty Thuốc-lá, Hanoi. 5.858

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buổi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Đồ-đạc
(Mobilier)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp, (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa tính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450$00 nay xin tính rẻ hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.795

Muốn bán một khẩu súng Hammerless calibre 12. Hỏi M. Nguyễn-hoa-Ngạc giáo-học ở Thái-bình. 5.859

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đứng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua:
(On achète)

Muốn mua đồ xe cũ, các hạng. Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.758

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua: tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Làm người làm
(Offres & emplois)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người Géomètre annam và một người thư ký, biết tiếng thổ biết giữ sổ sách (teneur de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.

Hỏi tại: 51, Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire: L. P. 125, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mise hors de soi (Enfants égarés))

Thưa các ông các bà,

Tôi có một đứa con dâu lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tầm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngõ-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đẩy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 3 Août 1926. Khi chàu lạc đầu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-tàu, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phi-tổn.

Nay kính tạ
Vũ-đình-Tất
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.845

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cạo tóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt lưng da, về trọ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dậy-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng: « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất rồi mà khi ấy nhà chủ trọ có cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đằng bãi dâu bờ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm, nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ chẳng quá giận, giại giột gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn báo chẹ tôi được biết tiền phí-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Tơn
5849 Buôn bán ở Vĩnh-yên

Lật vật
(Divers)

Bi đựng tạo, mới và cũ, mua ở chính tại 2: rue dết ra SPATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5 806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà giống chó « Hồng-Kông » rất giữ tợn.

Hỏi tại: số 4 phố Gia-Long. Hanoi. 5 822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Bệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lão-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lào-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre dán thư hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phần-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhờn và Mạo con
5.838

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này: Nguyễn-ny tôi tên là: Vũ-thị-Lọc, 63 tuổi, đầu trọc, tóc hoa mơ, chột một mắt về bên tay phải, và gẫy một cái răng hàm trên;

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, thỉnh thoảng mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 20 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đến cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đi như sau này: M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm ơn tự vô cùng và bồi tiền lên phí. 5.834

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRƯỚC THỊNH SỨ-LAIDU)

(Nghĩa-hiệp tân-thuyết)

Sách dày non 200 trang. Giá bán 0$25. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:

M. SỨ-XUÂN-SỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.586

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Engagements en timbres-postes)

Nhiều báo gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả: Victor Hugo

Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . 0$50
" — 2, — 0 48
" — 3-4, — 0.38
" — 5-6, — 0.40
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . 0 20
— *cả 6 quyển gói làm một.* 0.40

Quyển thứ ba và thứ tư đang nhập một
— sắp — mới —

Đoản-thiên Tiểu-thuyết

Tiếng khóc canh khuya

Đêm đã khuya, canh đã tàn, ngọn gió hiu hiu thổi mạnh bức mành, trăng thưa trên mái nhà, khiến cho khách tha hương lữ thứ, khó bề chợp mắt, vội vùng khoác áo ra ngồi, để hưởng lấy luồng gió mát kia, bằng lấy vài giọt mưa ngâu. Ngoài những cảnh đó thời không còn cảnh gì làm cho ta ngạc khoái trong lòng được, chỉ nghe thấy nào là gian kêu dế khóc, nhạn lũng vạc bay, ngân hư hư hắt một mảy, bóng nổ bóng tàn, trông cảnh tượng đó mà ngao ngán nỗi quê người đất khách.

Buồn trông phong cảnh quê người,
Đâu cành quyên nhặt cuối trời nhạn thưa;

Đương khi tàn thở, chợt đâu nghe tiếng ai đang than khóc nghe rất não nùng, lúc to lúc nhỏ, chen lẫn với tiếng mõ sang canh, làm cho bỗ-già càng phải bàng khuâng nỗi tình kia cảnh nọ. Tiếng khóc truyền còn xa, sau mới đã thấy gần. Chốc nỗi! hay ai là người chẳng kỳ-già đồng bệnh tương-liên chăng? trông cảnh tượng ai gần kia mà thương, mà khóc chăng? tiếng khóc đó là tiếng cô thiếu nữ tay bồng con, tay cầm nón, một mình giải gió, dầm mưa, canh khuya thân gái dặm trường, trông tình cảnh rất là thê thảm.

Một lát thấy một người đàn bà nữa trông đã đứng tuổi, chạy theo sau mà nói rằng: Cháu ơi! cháu hãy ngừng đi, mang con về cho nó ngủ, kẻo cảm khuya khoắt này, cháu đi một mình lỡ ra qua sông lội suối ai bế đỡ mình, không may gặp phải những đồ trộm bỏ bắt thằng bại đầu tỉ h mệnh ra!

Cháu hãy nghe đi, trở về, đỡ sang mai đi chẳng, đi bão chồng chúa thế nào cũng phải nên tình đời nổi lại. Người ấy vừa cất tiếng nói xong, thời cô thiếu nữ kia, tay bế con vỗ, nước mắt vẫn hòa chan, vừa đi vừa kể, nỗi tình kể sinh ly. Kỳ-già vốn có tính tò mò, vội hỏi người kia rằng, thưa bà người nào kia, đêm khuya khuất cay lại tưởng bổng con đi đâu lỡ xảy ra việc gì không may thời bỏ ai tâm tưởng nào? — Thưa ông, ông đã có lòng hỏi đến tôi không dám giấu, xin thưa chuyện đi đây rõ. Số là người bạn mấy chục bỉ con đi tự vấn, tên là chàn gái tôi. Cha mẹ nó mất đằng khá giả, thân nhỏ cũng có theo đòi được ít nhiều nghiêm hôi. Nói đến tình cảnh chồng nó thật là lật đật gian truân, trăm khổ nghìn sầu; nói đến đây thời bà ta nức nở khóc, sau lại tiếp luôn rằng: trước kia chồng con ở nhà, cha mẹ nó có ép gả cho một người ở Trung-kỳ buôn bán ở tỉnh H. vợ kẻ ra cửa hàng cơ nghiệp có đến hàng vạn. Nhưng chồng nó không thuận, để đôi ba phen bị mắng chửi, đánh đập khổ sở, nhưng nó rất quyết một bề không thuận, rồi bỏ nhà trốn ra đi. Tôi nay tôi mới được tin chàn ở trên này, để được ít lâu có bắt duyên với một người làm ở đấy kia, nhà cửa cũng ra bề sung túc, tôi cũng mừng cho cháu nó. Ngờ đâu đất bằng nổi sóng, con tạo ghen chi bọn hồng nhan, chồng nó không biết độ nào đem đến nỗi thân chàn phải trôi hoa dạt bèo, lênh đênh đất khách, nói đến đấy nước mắt khôn hoài, rồi với tỏ cho thiếu nữ kia về. Đêm trường mà mặt, lối đi vắng vẻ quanh hiu, hai đi chàu ra về, giải gió dầm mưa, trông tình cảnh đó mà ai nỡ ngồi cho khuây đêm trường. Kỳ-già thông thấy một lát rồi cũng ra về

ĐỒNG-HỒ
CHO TAY
MẠ VÀNG
Bảy mi-nốt,
18 chân-kính
Mới có kim
cổ phát lô-quang
BẢO-HÀNH 3 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Xin nói trước để các quí-khách biết rằng đến ngày 31 Août và 1er Septembre sẽ diễn,

KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương

Tối thứ năm 26 Août
diễn
TRẬN CƯỜI
« LỐI TÌNH QUANH QUẨN »
Một chàng thua bạc tìm cách xoay tiền, xoay quanh xoay quẩn, đặt đâm nọ cho đâm kia, gạt người này cho người khác, thế mà kết cục lại đổi nào lại vào đổi ấy, nghĩ cũng tài thật!

Tối thứ sáu 27 Août
diễn :
SÙNG SƠN THÁNH-MẪU
(Nhi giáng-sinh)
Sự tích Đức Mẫu đền Sòng, hồi này hiển thánh.

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ; — áo đàn-bà, con-gái; — tạp hóa; — giầy đàn-ông; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường; — các thứ vải; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ; — đồ chơi; — kẹo; — rượu *Champagne*; — nước-hoa; — vòng-hoa, vân vân.
● Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẤY RẤT RẺ.** ● 3004

GƯƠNG SOI các kiểu: chữ-nhật, bầu-dục, miếng-chánh, lục-lăng, vân vân. . . vào tủ áo, bàn rửa mặt, gương treo.
KÍNH vào « PARE-BRISE ». Auto đủ các kiểu.
Xin viết thơ cho hiệu:
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7 Rue du Chanvre, Hanoi lấy giá. 3058

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : **1 $ 30**

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : **0 $ 80**
BÁN TẠI HIỆU Bào-chế
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi
3009

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Ngạn xe lửa. — Chuyến xe lửa đêm hôm 24 rạng ngày 25 Août ở Hanoi đi Bến-thủy, khi tới quãng km 88 + 94 thì ngoằm phải một người đàn ông trạc 39 tuổi đặt nằm hai chân, nhiết ngay lập tức.

Hiện quan sở tại đã cho đem đi mai táng rồi.

* N. L. lai sảo

VĂN-LÂM (Hưng-yên)

Cảnh thê thảm vì nạn lụt. — Không bao giờ nước to như năm nay, các phủ huyện nhiều nơi bị ngập; nhất là huyện Văn-lâm bốn năm bị lần lượt, nhân dân hễ ngoi ngóp làm ăn thời lại chìm lim, hay là tiền oan nghiệp chướng chi đây! mà hết năm nay sang năm khác cứ về vụ này lại bị cái nạn nước lụt. Nếu ai đã bước chân về chốn thôn quê hẳn cũng đã biết cái cảnh khổ nào của kẻ nông dân trong khi thấy lạo xạo; thật là trời già cay nghiệp, cợn tạo đa đoan.

Trong một năm bao nhiêu là công lao khó nhọc, nhân lúc tay bận, mặt nhem mũi nhọ, thật là cái cảnh đổi mồ hôi nước mắt lấy hạt gạo, hạt ngô, cả khoai, quả đậu.

Thế mà đến nay bao nhiêu sự lao động hàng ngày: thành ra công số ruộng xa cắt, đều theo ngọn nước vô tình cuốn xuôi cho hết.

Thảm thiết thay! xem như mấy làng gần gare Đình-xá, huyện Văn-lâm, nào là cha công con, chồng gắt vợ đem nhau trú ở chỗ cầu Gành, dựng tạp làm lều, cho phận đầy là; cho khỏi mưa nắng, nhưng thế có được yên phận đâu: Phúc bất trùng lai, họa vô đơn chí, đã tránh nạn lụt, lại gặp cảnh mưa, thời thời mưa vài, mưa dập, mười ngày đến chín ngày mưa; ai nấy đều lướt thướt như chuột, bụng đói cật rét, khóc lóc thở than quẩn áo rách rưới, chẳng nơm bạc tiền, chỉ ngồi bó gối, khọc vẫn than dài tiếc công, tiếc của, giương hai con mắt, nhìn làn nước mông mênh.

Ôi! cái cảnh khổ thống kể sao cho xiết nào biết nương tựa vào đâu, để trợ cấp cho trong cơn đói rét này.

Chắc các ông các bà đi xe hỏa Hanoi — Hải phòng qua ga Cầu Gành (Đình-dù) đến 15, chẳng biết ai có trông đến chăng? Và 16, đây cũng ở vào cảnh đó, nhưng nhanh chân nhẹ bước, ra được chỗ tạo rạo, vì nghĩa đồng-bào xót tình cảng-loạn, cam lòng sốt sắng; nên kẻ chân nghìn dặm, mong cứu nhà hằng tấm hàng sản, xua nay vẫn sẵn lòng từ thiện, mau mau đoái thương đến kẻ đồng-bào trong khi đói rét, đương lúc lụt lội, mà đứng lận lập một hội, như là hội (Lâm-thời cứu-tế) ở Thái-bình, quyên giúp cho, kẻ ít người nhiều, cho thành quả phúc, cứu được một người phúc đẳng hà sa, phúc nào cho bằng phúc này, mong lắm thay!!!

Dương-minh : Rộn lai sảo

BẮC-KẠN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Baugin 257f.20, Costi 400f, Gros 60f, Schunadel 10f., Martinero 200f, Bertoldo 200f, Piequenet 200f, Robin 440f, S'e l'er 555f, Hapebelle, employé des mines de Chợ-đồn 890f. Cộng 2797f.20.

NINH BÌNH

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Girard Paul 100f. Ng-văn-Nghi 30f. Poulelle et Yvette Girard 40f Trần-tấn-Bình, tuần-phủ 50.f. Frezard 200f. De Gouberville 20f. Grossin Pierre 1000f. Grossin, Mme he 1000f. Assier Albert 100f Lauchier Maurice 50f. Bazire Charles 5 (f Seale Pierre 100f. Ng-va-Chác 3'f. Ng-Trang 20f Phan-v-Đại, quan án 490f. Lê-trọng-Huấn 20f. Đoàn-v-Bình 2f. Girard 20f. Vũ-gia-Tường 200f. Bertres 60f. Gautier Henri 30f. Ce'erier François 5'0f. Bai-ages-Henri 25f. Phan-quí-Cương 300f. Lê-văn-Nhì 1000f. Ng.-hữu-Bách 200f. Cộng 8940f.

LẠNG-SƠN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Commune de Nghĩa-khanh 14f, 4f de rente 4'/. Canton de Nhật-khê Bình-gia, Canton de Quỳnh-sơn Bình-gia, Canton de Bắc sơn Bình-gia mỗi huyện 22f 50 5f de rente 5'/. Commune de Cam-thủy 4f de rente 4'/. Commune de Tinh-cốc 4f de rente 4'/. Notables délégation de Bình-gia 1.225f. 50. Notables délégation de Thất-khê 1,750f. Cộng 3,217f. 27f.

Việc Mông-tự

Cắt đám bà Đỗ đăng-Phan. — Ngày 21 août, đã cất đám một tướng ông Đỗ đăng Phan y-sĩ tại nhà thương Mông-tự. Đám khởi hành hồi 10 giờ một cách rất trọng thể. Trương đối thật nhiều. Quan sai tri thành Mông-tự có cử một đội quân ra tiễn bà Đỗ-đăng-Phan và đi theo đưa đám. Các quan, dân bản địa và các nhân dân Tây Nam ở Mông-tự đều đi đưa đám tỏ lòng thương tiếc. Đám ma trọng thể như thế là vì dân Tân được ông Đỗ-đăng-Phan đã nhiệt khởi cho được nhiều người.

Vậy xin có lời chia buồn cùng ông Đỗ-đăng-Phan.

P. H. D. lai sảo

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° CHỨC-VỤ ĐÔNG-PHÁP (Fonctionnaires publics) giá. 2 $ 00
2° CHỨC-VỤ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2 . 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . 1 . 80
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá . . . . 2 . 00
(Giấm cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp có

Bán tại bản-quán

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triền sông Hồng-hà

	25 Août hồi 6 giờ	25 Août hồi 18 giờ	26 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78.9	78.9	77.99
Yên-bày	30.06	29.76	29.51
Việt-trì	13.85	13.68	13.50
Hanoi	8.80	8.72	8.54
Yen-yên	8.00	8.00	7.78
Hòa-bình	6.70	6.65	6.46
Tuyên-quang	5.40	5.29	4.90
Phú-Doan	21.18	21.16	20.65
Phú Yên-bình	3.00	2.70	2.10

Triền sông Thái-bình

	25 Août hồi 6 giờ	25 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	2.41	2.00
Lim	4.49	4.45
Phả-lạng-thương	6.08	6.01
Đáp-cầu	5.87	5.55
Phả lại	4.56	3.75

NHAN DỊP BẠC CAO
Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiện tôi vừa mới nhập được ở bên Tây sang những mặt hàng sau này : Giấy pui tây đủ khổ hạn, giấy in các thứ *Bao ppr Roy Kanh, rpe Tire*, hạn giá, bao mới, cần có cả. Hiện tôi lại có bán nốt thứ *Nouv Kim, Sép Thom* và *Đặt Mây* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bọc tây sau, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. Xe giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bọc bạ 161 $ 85, vậy bắt giá được bao nhiêu tôi xin biếu các quí-khách hết cả. Quí-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, nhưng xin mua ngay, bắt đầu đặt hôm nay chính là cái buổi mai những mặt hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

● DÉCO-LORS. 55, Rue des Pavillons-Noirs 55 bis, Phố Hàng Mã-Mây) Hanoi ●

新書民新

TÂN-DÂN THƯ-QUÁN MỚI XUẤT-BẢN

PROBLÈMES DU CERTIFICAT D'ÉTUDES

PROBLÈMES-TYPES
EXERCICES D'APPLICATION
ANALYSES, — INDICATIONS
SOLUTIONS — RÉPONSES

PAR

Phạm-văn-Thơ, Nguyễn-tấn-Hợi et Lê-văn Nghe
Instituteurs aux Écoles du groupe Sud

Prix 0 $ 80

LUẬN QUỐC-VĂN
LỚP SƠ-ĐẲNG
Dạy đủ hết các lối văn. Học-trò sắp thi Sơ-học yếu-lược nên dùng
Mỗi cuốn 0 $ 20

LE PARFUM DES HUMANITÉS
(Sở Kỳ THANH-HÓA)
Soạn-giả : E. VATRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối chiếu, giá mỗi quyển : **2 $ 00**
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : **1 . 00**
Ở các tỉnh, các đình thêm tiền cước gửi Recommandé : 0 $ 20 thì 2 $ 00 và 0 $ 20 thì 1 $ 00
BÁN TẠI BẢN - QUÁN

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty
(RỪNG BẢO-ĐÀI, RỪNG PHỐ-VỊ, RỪNG HẠ-CƯƠNG)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông
ĐIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,
GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.
RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.
Có sưởng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Đồ-xá.

MỚI XUẤT BẢN :
SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ'
Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ
Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược
PHẠM-HUY-LỤC Soạn
Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán : 0 $ 50 — Tiền cước : 0 $ 20
Bán tại bản-quán và các hàng sách

VỆ-SINH-BÁO
Direction : 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *ngót một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy chỉ nay mai là hết số báo biếu không và Báo-quản không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi lên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Nay làm số mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tiện, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên và c. ở ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *đề to lên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

Vệ SINH BÁO ●
3002

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :
Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.
Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.
Giây nói số 341.

P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu ghi chép quyền, cấm không ai được làm giả. 3064

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 26 Août 1926
TRINH HIẾU LƯỠNG TOÀN
Vì ai hẹp lượng suy bì,
Kẻ khoe danh-giá người thì đáng cay,
Hiếu tình trọn vẹn nào hay,
Rồi sau mới biết mưu thầy lượng quan.

Tối thứ sáu 27 Août 1926
TRÁI DUYÊN KHÔN ÉP
Nhờ lời nguyện ước ba sinh,
Tham giàu ai nỡ rẻ tình mẩy mưa,
Những là ong bướm đong đưa,
Duyên sau lại gặp, người xưa vẫn còn.

Tối thứ bảy 28 Août
ÁN TRỘM THÀNH PHẬT
Tiếng rằng cường-đạo tà gian,
Tấm lòng nhân đức chỉ mang giúp người.
Phong-trần trải khắp mọi nơi,
Không tu mà được lên ngồi tòa sen.

Tối chủ-nhật 29 Août 1926
TAM MỸ TƯƠNG-TƯ
Bởi nay những sự vô tình,
Có nên gặp trận lôi-đình tự-nhiên.
Duyên sao đau đớn vì duyên,
Ghét ai mà lại phải phiền đến ai,

3006

CÁC LỚP HỌC TẠI TRƯỜNG HỘI TRÍ-TRI

Đến ngày thứ sáu, mồng 3 tháng 9 tây, trường Trí-tri sẽ mở các lớp học như sau này ;

Lớp nhất	học-phí	2 p. 00
Lớp nhì	—	1 p. 50
Lớp ba đến lớp năm	—	1 p. 00

(Con các ông hội-viên được trừ 0 p. 50)

Ai xin học phải đưa các giấy như sau này :
1. đơn xin học :
2. hai tờ giấy khai sinh ;
3. hai cái ảnh.

Những học-trò cũ không phải đưa giấy má gì cả.

Các đơn xin phải có người nhà (phụ, huynh) đưa lại nhà hội, phố hàng Quạt, số 59. Chỉ nhận đơn xin học trong hai ngày 1er và 2 septembre thôi (sáng từ 7 giờ đến 10 giờ chiều từ 3 giờ đến 5 giờ).

Hội Trí-tri lai cảo.

NHÀ BÀ-CHƯỚC
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về thường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol chất : Salol và chất : Urotropine
Giá 1 $ 30 một hộp
3001

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS
Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét về sò-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho lắm chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này. ●
3005

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy lọ.

Giá tiền 0$90

Nhà Ban-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

●*Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:*

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là: đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

THƯỜNG TẠI VÌ ĐÂU
NHỨT TRONG MÌNH,
nhiệc gân liệc cốt, hay nhức đầu nhức ốc, đau thốn trong bao-tử, mà làm cho gân cốt yếu nhiệc hết hoà lạc.
Song phải biết

TẠI TRONG MÁU MẠCH
mà gân cốt lấy sự bổ mạnh chắc chắn. Nên muống cho gân cốt thiệt mạnh giỏi tốt thì huyết mạch phải tốt, tinh trong và mạnh khoẻ.

CỨ UỐNG THUỐC LIỄU PILULES PINK,
đặng cho máu, như có thiếu kém, thì trở nên tốt, lại trong tinh; và dưỡng bổ làm cho cả thân thể khoẻ mạnh.

Thuốc liễu ấy có bán cùng trong các nhà bán thuốc.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường hay nên bệnh giịp.

Mắc bệnh giịp, thường sốt he, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

● 1$50 một ống sáu cachets ●

Thuốc hiệu
ASPIRINE
DES
USINES DU RHONE
là thuốc để uống trừ những bệnh: Nóng lạnh, số mũi, rêm mình các chứng rét cữ. Nhứt đầu, nhứt ốc, nhứt răng đau mình, đau mấy, đau lưng. Nhứt gân cốt, trật cổ. Phải đòi hỏi cho đặng hiệu "USINES du RHÔNE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

Nhà-xanh

Buổi vàn-minh cải-lương chế-tạo,
Đăng mấy lời kính-cáo đồng-bang.
Hà-nội số 6 hàng Ngang,
Chính hiệu Nam-thịnh bán hàng rẻ thay
Trong nhà có cả thợ may,
Mới mượn người cắt ngày giờ khéo
Tùy lòng khách lấy xanh-tê, [ghê.
Theo được như ý chẳng hề có sai.
Hai mươi ba chỉ hai vai,
Đều được phẳng cả chẳng hoài hỏng chi
Cổ-đòm cổ-đọn một khi,
Vân-minh mặt mới cổ thì lại cao.
Kính trình quý-khách đồng-bào,
Muốn mặc đẹp đẽ thì vào may qua.
Lời nói chẳng dám sai ngoa,
Chắc rằng có đến may qua mới tường,
Tôi trông quí-chức đi đường,
Nhiều ông mặc áo vai thường vận siêu.
Chẳng qua nhiều chỗ làm liều,
Vậy xin kính cáo mấy điều thực ngôn.

NAM-THỊNH Tailleur
Số 6, phố hàng Ngang (Hanoi)
kính-cáo
3015

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kèm huyết sinh ra rào phổi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ:
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BÒ 1$40

3001

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai).

Người bị bệnh giịp và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình mệt nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng, đau mình, khó thở, mệt nhọc lạ thường.

Chân huyết kém hẳn đi, thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất đã hư đi trong khi ốm là: chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy hễ đến dạ dày thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường! những người nào bị bệnh giịp mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ dày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
3045

yếu đuối vàng vọt
GÂY MÒN

Thuốc SIROP
DESCHIENS
có lượt bổ

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về dáng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE:

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3016

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
3042

VÌ MÙA MƯA
Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI
Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI
Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ
(Savanakhet sáng sớm thứ hai chạy đến Schepour ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Đường đi Huế và Yên-lý đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông hà, Yên-lý, Thakhek hay là Napé
3012

RƯỢU GENTIANE SUZE

CHẾ
BẰNG SÂM
Uống bổ và mát

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.
3007

Rất thuốc bột
SUDOL

thì tác khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp tốn: 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng tiền
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng đa dày, đau đa dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể dùng ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba-chuông, Hanoi

GRANDS MAGASINS REUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	Một lít:	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	Một lít:	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	Một lít:	3$50
— — supéressence.	Một lít:	2$70
— — ambrée. . .	Một lít:	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois. .	Một lọ:	3$15
— Pompéia, Floramye, Azuréa. Trèfle Incarnat, Printanel.	Một lọ:	1$15
Phấn « PIVER », essences diverses. . .	Một hộp:	0$52
LOTIONS « PIVER » — . . .	Một lọ:	0$90

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 80

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm về dân bà ở cữ . . . . . Một lít:* 2$40
Trước khi ăn cơm uống một cốc nhỏ.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* 1,25

GRANULE HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . Một chai:* 1,25

SOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phiếu người mua phải chịu
3006

